

СЕРДАЛО

евет

Советски Союзу Коммунистически партен Нохч-Палгай областной Грозненский городской комитетий а Нохч-Палгай АССР-а Лакхехарча Совета а орган

ЭРА
19

ФЕВРАЛЬ

№ 15 (2227)

1959 шу

Маш 20 коп.

Нохч-Палгайчен нефтяникаш!
Шерра социалистически яхь йоаржа
а яь мехкаштар дунхагга данхарца,
производстве гучаханза йолча торонех
биззаь пайда эцарца жоп лургда вай
Башкирски нефтяникаша даьча
кхайкаралла,

Ханал хьалха кхоачашьергья ворх! шера план

Башкирски АССР-а мехкаштарни газети
промышленности предприятий болхлой коллективно
Советски Союзу берригача нефтяникашка ду

К Х А Й К А Р А Л

Дукка деза новькостий!

Советски халкьо йалаьмате чоагга дог гюздайна тийнар новькостя Н. С. Хрущев ССРП-а XXI-ча съезде яь доклады укх ворх! шера халкья боахам дегабоалабара контрольный цифрех съезде даь соцамаш. Доклада тла кьабгга а дика тешареш а хьабхекхад, Коммунистически партеси цун ленински Центральни Комитетон йалаьмате дика организаторски болх бар бахьан долаш промышленность, юрта боахама, йилман, техникан деррига доакшош дегабоалабара, хьабхекхадкой вахара материальни хьал лакхдеча вай халкьо даьча тлехдайна докхий толамаш, цугла оттаяй Советски Союзу экономикен культурен длахо а лакхьяра йоккха программа.

Вай даьхено ший дегайара кертера гулакх — дладоладьд хлан.

Советски мехка кьабхекхаша съезде соцамаш шоашта деза гулакх а лерх, ворх! шерра планна заданеш толамца кхоачаш а тлехкхоачаш а е мел эшар дердлолаш а ба. Коммунизм шерра хьалгьяра йалаьмате йоккхача перспективаша, дерригача советски халкья сана, кьабхекхаша кхь а чоаггагга безам тлаба-хиттар Башкирски АССР-а мехкаштарни газети промышленность предприятий коллективай.

СССР-а XXI-ча съезде баха мабоаггара наька баха яхь а лоаттаеш, Башкирски экономически административни района нефтяникаша ханал хьалха кхоачашьер 1958 шерара мехкаштар даькхара, цунна переработка яра, мехкаштар бурв тохара план. Шера йоаггача планал совгга Башкирски республике даькхад иттах эзараш тонамаш мехкаштарни мехкаштарни сийра продукташ, бляш эзараш тонамаш доагду мазут, 30 эзар метр совгга бурв тегад.

Уж толамаш даьхад мехкаштарни предприятий болхлоша, инженераша, техникаша, гулакхерча наха тлагерта дика кьабхекхаш бахьан долаш, керда техникен, технологичен, балха дикагга йола методаш производствона юкьейолаяр бахьан долаш, длахо а халача балхашта автоматизацион механизацион яр бахьан долаш.

Яхь лоаттаеш докхий хьабхекхаш даьхад бурв деггача мастери Р. Х. Аллаярлова, Ф. А. Алексеева, А. И. Палилова, М. З. Гайфуллина, Ш. Х. Маннанова бригадаша, мехкаштар даькхача мастери Ш. М. Мухаметшина, Е. Б. Доллидова, И. Р. Копылова, Р. Х. Касимова бригадаша; мехкаштарни газети переработка еча бокхкагга болча оператораша К. Х. Исламгаллиев, В. Я. Старцев, В. В. Кудрявцев, В. П. Ильина, В. М. Щепина, дуккх кьабхекхаша а.

Коммунистически партен XXI-ча съезде Советски Союзу нефтяникаша хьалхаша керда, кхь а докхкагга дола декхараш оттадаьд. 1959—1965 шерашка СССР-а халкья боахам дегабоалабара контрольный цифреш тла оттадаьд мехкаштарни газети йоакхилгга чоаггагга лакхде, цу эггара дарагга дола доагма тайпаех, химический продукташ еча эшача йалаьмате дикача бедалах пайда эцилгга лорхлалм боллаш айде, айна. Мехкаштарни газети промышленность дегайоалабара сийдаро йиш хулиттаргья мехка доагма баланса структура дика тоае, торо лурьга синтетический материалаш аракехилгга чакх лаьде, вай пачахьалкхенна дуккха средстваш кхо а ергья.

Уж декхараш ханал хьалха кхоачашье йиш йолаш да, хлана аьлча, уж кхоачашье мел эша торонаш йоландаь. Вай мехка я шортта мехкаштарни газети йоалла дукка моттигаш, вай ханара дика оборудовани аппаратурен, йоккха говзал йола болхлой инженерно-технический болхлой.

Уж хьалхаша оттадаь декхараш кхоачашьерча вай дукхагга пайда эца беза вай предпринятеша чухь йолча йоккхача торонех, шеррагга юкье доаладе деза йилманнен техниканнен керда карагдлаьнарш, мехкаштарни промышленность нефтереперативаьшаво заводийни дикагга йолча коллективай опыт чоаггагга длаьоржае еза, кхом а беш, длаьхитта еза материально-технический торонаш, аракеа продукцен дикал лакхье а из эш чунга длабода маш локх бе а беза.

Хара бригаде, установке, промысле, бурв деггача предприятие, заводе тхояй йола торонаш а лаьрхля, оаха, Башкирски АССР-а мехкаштарни газети промышленность предприятий болхлоша, инженерно-технический болхлоша, гулакхерча наха, 1959 шерта тлаьч е декхараш: мехкаштарни даькхара йола шера йоагга пачахьалкхен план ханал хьалха кхоачашье а планал тлех 150 эзар тонн мехкаштарни мехка дала а;

мехкаштарни попутни газех боаккха пайда 1958 шерта хинначул 36 процент лакхде, планал совгга 3 млн. кубический метр газ аккха;

1959 шерта оттаяь мехкаштарни скважинаштар бурв тохар сикхарах йоагга задани 1958 шерта хинначул эксплуатационни тоха бурв 19 проценти тохамбеш тоха бурв 8,5 проценти лакхдеш тлехкхоачашье;

7-нед кизигагга йоацаш мехкаштарни доалла моттигаш гучаьча, мехкаштарни промышленни запасаш тлехкетара план 110 процент кхоачашье;

мехкаштарни сийра продукташ яхара пачахьалкхен план 150 эзар тонн тлехкхоачашье;

болх беш йола установкаш тоаяра чоташ мехкаштарни переработка елга бляш эзараш тонамаш лакхде;

мехкаштарни доаккхача а, цун переработка еча а, трубопроводни транспорте а планал йоаггацул кьабхекхаша осарле 1,5 процент лакхдеш;

оттаяьча заданеш мехкаштарни тоннага длабода маш 2 процент, скважинаштар бурв тохача цхьан метрага длабода маш 1,5 процент локхде, из бахьан долаш планал совгга 25 млн. сом пайда баккха, мехкаштарни переработка еча товарни продукцияга длабода маш 20 млн. сом локхде;

обсадни бурв тохар турбаш 1000 тонн, ошаш 1500, цемент 1000 тонн, аьшка муш 50 тонн кхоа. Кхояьча материалый чоташ планал совгга кхоагга тоха бурв 14 эзар метрал кизигагга доацаш структурно-поисковий тоха бурв 6 эзар метрал кизигагга доацаш тоха;

мехкаштарни переработка еча 5 проценти из магистральни турбашка гюлла дладохитта 3 проценти кизигагга йоацаш производствени доьш дола даьттен мехкаштарни продукташ оттаяьча нормел кизигье.

Длахо а технологический процессаш тоае е гулакхаш чакхдаха лерх!

400 мехкаштарни скважинаштар диспетчерски контроль оттае, царех 200 скважинана радион новькосталца а оттаеш;

станционари вышкаш а ца оттаеш, 200 скважинана эксплуатационни ремонтни е, из дара чоташ 2000 тоннал кизигагга доацаш металл кхоаде;

турбашка чухь парафин длаьташ хиларца лоаттабеча кхосама керда методаш 100 скважинана юкьейолае;

1958 шерачул мехкаштарни промыслашкар мехкаштарни доалла тух дладоакхилгга 1,5-эза лакхде;

электробуршца 100 эзар метри зламгьяь диаметр йолча ошашца 500 эзар метрал кизигагга доацаш бурв тоха;

Ново-Уфимски нефтереперативаьшаво заводе товарни приемно-промежуточни парашта автоматизацион а заводе водоснабженена телемеханизацион а е, Черниковски нефтереперативаьшаво заводе ший установка тла процессашта комплексни автоматизацион е.

Рационализаторски предложениш производствона юкьейолаьра чоташ мехкаштарни доаккхачен бурв тохачен 20 млн. сом, хлаьта мехкаштарни переработка еча 40 млн. сом шерта кхоаде.

Дукка деза новькостий!

Тхо, Башкирски республикан мехкаштарни газети промышленность предприятий болхлой, инженерно-технический болхлой, гулакхерча нах, кхайк Советски Союзу берригача нефтяникашка 1959 шерара — семилеткан хьалхарча шерара план ханал хьалха кхоачашье, мехкаштарни газети промышленность длахо а лакхье социалистически яхь шеррагга йоаржае а тлаьхеш.

Социалистически декхараш толамца кхоачашьарна вайна доккха новькостал де йиш хурьга строительни монтажни организация, машинаька а хин а транспорта болхлой. Оаха тлаьхеш. Шо, новькостий строителаш, железнодорожникаш, хин а форда а кемаш леладараш, тха кхайкарал хьаллаца а мехкаштарни газети промышленность промышленности, наха чубаха культурни вахара эша гинчлош хьалгьяра план ханал хьалха кхоачашье, мехкаштарни длаьаьра, мехкаштарни промыслашкар мехкаштарни нефтереперативаьшаво заводашкар мехкаштарни продукташ а араьзара план кхоахашьерча лоаттабеча яхь юкье дола.

Оаха тешам лу дукка езаха Коммунистически партен Советски правительствонен оахонка тлаьйла декхараш сийдолаш кхоачашьергья хиларах а цунца вай мехка коммунизм хьалгье а гулакха юкье длаьаь даьча лоьаргхиларах а.

Декхараш дийца а дийцад, тла а ийцад Башкирски АССР-а мехкаштарни газети промышленность предприятий болхлой, инженерно-технический болхлой, гулакхерча наха юьарча собранишка.

РСФСР Лакхехарча Совета депутаталла бахийта оттабаь вай кандидаташ

КАДИЕВА ТАМАРА
МУСТАПАЕВНА

МАЗУРИН ОНУФРИЙ
МИХАЙЛОВИЧ

Кьонача болхлочо Тамара Мустапаевна Кадиева хьабенна беррига нигь — докхка а доацаш, ценача дег тлара, беррига ший нигь Дакхено длаьул волча советски кьабхекхашчун нигь ба.

Тамара Мустапаевна яь 1931-ча шерта Нохч-Палгай АССР-а Урус-Мартановски района Урус-Мартан аьача юрта.

1945-ча шерта Талды-Кургански область Каратальски района 1-ча Мая цераьча колхозе шокор доккха свелаш хуьеш звеновой а йолаш кьабхекхаша йолаьлар нов. Кадиева. Тлехдика болх беш хиларах мастер-свеловой иха цим а, дукхаша а сийлен грамоташ а, совггаташ а даьхар цо.

1957-ча шерта Нохч-Палгай АССР-а цла а ена, чехька Урус-Мартановски районьча «Горьк» аьача совхозе доьралла балха аьар Тамара Мустапаевна Кадиева. Дукха кьабхекхаш цо доацашна дика гулакх деш. Дукхагга шера аькхара тлехьа йолаьйча социалистически яхь юкье а аьа, 1958-ча шерта глара йаьтарга 2965 килограмм шурый аькхаш цо, планал лаьрля хиннар 2300 килограмм мара йоаьча метте. Цо бетташ а гулакх деш а 18 етг ба. Планал совггагга 11 эзар килограмм шурый аькхаш цо.

Хьабьала, дика кьабхекхаш хиларца ший сий даькхад нов. Кадиева. Кхоачамбоьарашца цлакка а тоам хурьбоьаш из хиларах чоагга из лорхлалм, цун сий деш ба «Горьк» аьача совхозе болхлой а гулакхерча нах а. Ше ший кулашца беча балхада хьокхам а лун, совхозе боахам длахо а дегабоалабарна. Советски Союзу Коммунистически партен XXI-ча съезде исторически решениш сикгга кхоачашьарна кьабхекхашкой дегаш урауттадеш и нов. Кадиева.

Тамара Мустапаевна парте яц, цхьабьаьда, цун хьекхамга, цун дешагга дика лаьуьрлаш ба болхлой, хлана аьлча, царна хов, из масса а ше аьнна деш йолча.

Урус-Мартановски районьча «Горьк» аьача совхозе а Орджоникидзевски машинаька Грозненски отделен районни участкан а болхлой, инженерно-технический болхлой, гулакхерча наха хурьамел хьалха хиннаьча собрание, берригаш раьза а боллаш, № 813 йолча Грозненски-Орджоникидзевски хурьамий округе гюлла РСФСР Лакхехарча Совета депутаталла харжа кандидаталла оттайр нов. Кадиева Т. М.

Кандидаташ шоай харжархошца влашагхетар

16-ча февраль Чкалова цераьча клубе Магалаьжера харжархой влашагхиттар Горьковски депутаташ кандидаташ.

Элгара хьалха кьамал даьча доверениш волча нов. Чернявский депутаталла кандидата «Малгобекнефть» НПУ начальнига заместитель волча нов. Горшков Петр Иванович бу болх а цун биографи а йийцар, 1-ча марта цунна эьаьде тессара беррига харжархой тла а хийтар.

Кьамал даьча доверениш болча В. Огунькина, В. Крупинова, Г. Иванов биьдар депутаталла кандидаташ болх берий бешан заведующий Манаканова Антонина Григорьевна, Магалаьжика Горьковскома секретарь Зыскунов Павел Максимович, Горьков заводуюшци Сотников Александр Иванович, типографен динотипистка Ахлюлова Тамара Сослаббековна, РМЦ технурон Магаьзенова Вера Федоровна, «Малгобекнефть» НПУ начальнига Павел Ахметович Суьтанов уж вай халкья а Дакхено а тешаме

Мазурин Онуфрий Михайлович ваь 1900 шерта Краснодарски крайи Лимански района Ейское укрепление аьача юрта. Цун дай аьархой-беднякш хиннаь.

Барейтга шу даьйна зламгаш саь волаш Цеча Эскаре а ваха контрреволюция тлеша деча хьинаре даьча лоз цо, кьона Советски республика лораш. Цига, Советски эскаре волаш, 1921 шерта Советски Союзу Коммунистически парте вола иь.

1925 шерта, эскарера цлеша, Онуфрий Михайлович Краснодарски крае а Нохч-Палгай мехка Октябрьски а хьича районашкар а кулагдеча партиейни, профсоюзни, боахаман балхаша хиннаь.

Сийлаь-боькха Дакхен тлом болаьннача хьалхарча деношка денз тлеш тла хилар нов. Мазурин. Стрелковни, инженерно-саьерийни доькхаш политбюьро волаш ше хьокхам а лун тлешхойни эьарий дегаш урауттадара цо Дакхен сий бахьан турналад гойта. Тлеша заданеш кхоачашьараш нов. Мазурина еннай Цеча, Байракша, Дакхен тлеша II степени орденани, Советски Союзу массехк медални, чехословацки ордени.

1949 шерта денз Онуфрий Михайлович «Октябрьнефть» нефтереперативаьшаво управлениш шоллагга промысле мехкаштарни доаккхаша операторалла болх бу.

Нов. Мазурина болх беча а из шартрупорт волча а кхоаьагга бригадас хлара шерта тлехкхоачашье мехкаштарни а газ а аькхара пачахьалкхен планаш. 1958 шерта ССРП XXI-ча съезде сийна дерригача халкья социалистически яхь даьча доацаш бригадан коллективно планал совгга 3.600 тонн мехкаштарни даькхаш. Шоллагга промыслан нефтяникаша 1958 шерта балха осарле 16,9 процент лакхьал. мехкаштарни цхьан тонам длабода маш 9 процент локхде. Уж толамаш долаш зламгаш даьча лаьдаьд дикагга волча болхлочо Мазурина Онуфрий Михайлович.

Нов. Мазурина хьинаре даьча лозц общественно-политический баьара юкье. Из массехкаьза кьабхекхашкой депутатий районни Совета депутаталла харжа хиннаь. Хланз Октябрьски районьшкола председателаш шьаьаь воьча заместитель ва из, районьча кьабхекхашка юкье сий лу цун. Партен районни комитет член хиларца боккха партийно-политический болх бу цо.

Нов. Мазурин РСФСР Лакхехарча Совета депутаталла кандидат оттаьваь № 812 йолча хурьамий округе гюлла «Октябрьнефть» шоллагга промыслан нефтянний коллективон Курчаловски района Ленина цераьча артеза колхозникаш.

Кандидатий доверениш болтар

хурьамхойштар пар биографеш йийцар, хурьамаш деча дийнаь, 1-ча марта массе а пфйна эьаьде тесса, аьнна уж тла а хийтар.

Шоай кьамалашца шоаш депутаталла оттабьча кандидаташта шоаш разла хилар длаьхиттар харжархош, цул тлехкагга Калининна цераьча поселке баьача наька вахара эьгара халкья ошаш дола гулакхаш тоаьар а дийтар царгара.

Харжархошта хьалхаша кьамалаш даьча иь. Башанцев, Гойгов, Муталиев, Саламов, Эдусуттанов дег тлара доккха барел аьлар берригача харжархошта, шокеш уж тешаш хиларах. Иштта харжархоша шоашкара дийха гулакхаш кхоачашьарна шоай нигь хьокхер ца хиларах уж теша а бир цар.

В. БОГАТЫРЕВ,

П. ГАГИЕВ.

СУДНОВИЧ.

О А Р-а к ъ а м а ц і е й

Заказ № 1181